

юкламасини белгилаш, бу асосида эса, ҳудудлардаги адвокатларнинг сонини белгилаш лозим.

Мазкур таклифларни ҳаётга татбиқ этиш мамлакатимизда адвокатура институти янада такомиллаштиришга, жисмоний ва юридик шахсларнинг малакали юридик ёрдам олиш имкониятини янада оширишга хизмат қилади.

#### Адабиётлар рўйхати:

1. Мирзиёев Ш. Билимни авлод – буюк келажакнинг, тадбиркор халқ – фаровон ҳаётнинг, дўстона ҳамкорлик эса тараққиётнинг кафолатидир. *Қаранг //Халқ сўзи//* 2018 йил 8 декабрь, № 253 (7211)
2. “Россия Федерациясида адвокатлик фаолияти ва адвокатура тўғрисида”ги 2002 йил 31 майдаги 63-сон Федерал қонун. Федеральный закон от 31.05.2002 N 63-ФЗ (ред. от 29.07.2017) “Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации”
3. Рустамбаев М.Х., Тухташева У.А. Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти ва суд-ҳуқуқ ислоҳоти. –Т.: ТДЮИ нашриёти, 2009, – Б.440-441.
4. Саломов Б. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишда адвокатуранинг роли. // Инсон ҳуқуқларини суд ва суддан ташқарида ҳимоя қилиш муаммолари мавзусидаги илмий-амалий анжуман материаллари. – Т.: ТДЮИ нашриёти, 2005. – 239 -бет.
5. Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг маълумоти.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили”да амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида” ПФ–5635-сон Фармони. <http://lex.uz/docs/4168749>
7. Яневский К. Адвокат и адвокатура в России. – М.: Юрид. лит., 1992. – С. 15.

**Б.Қосимов,**  
ТДЮУ ўқитувчиси

### ЎЗБЕКИСТОНДА СУД ҲОКИМИЯТИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ КОНСТИТУЦИЙ КАФОЛАТЛАРИ

**Аннотация:** мазкур мақолада Ўзбекистон Республикаси Конституциясида назарда тутилган суд ҳокимияти мустақиллиги кафолатининг ўзига хос хусусиятлари таҳлил этилган. Шунингдек, суд ҳокимиятининг назарий жиҳатларига алоҳида эътибор қаратилган. Суд ҳокимияти мустақиллигини янгича асосда таснифлаш таклиф этилган.

**Калит сўзлар:** суд ҳокимияти, судлар, судья, суд ҳокимиятининг мустақиллиги.

**Аннотация:** в статье проанализированы особенности гарантий независимости судебной власти, предусмотренные Конституции Республики Узбекистан. Также, особое внимание уделено теоретическим основам независимости судебной власти. Предлагается новая классификация независимости судебной власти.

**Ключевые слова:** судебная власть, суды, судья, независимость судебной власти.

**Annotation:** the article analyzes the peculiarities of ensuring judicial independence by the Constitution of the Republic of Uzbekistan. In addition, theoretical aspects of judicial independence are scrutinized. It is suggested to classify judicial independence based on a new approach.

**Keywords:** judicial authority, courts, judge, judicial independence.

Ҳар бир демократик давлатда инсон ва фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларининг қайта тикланиши ва давлатнинг бузилган қонунлари ҳимояси суд ҳокимиятининг мустақиллиги бўлмиш қатъий принципга таянган одил судлов ёрдамида амалга оширилиши талаб этилади. Агар суд ҳокимияти том маънода мустақил бўлса, одил судловнинг рўёбга чиқишига шу даражада имкон туғилади.

Суд ҳокимиятининг мустақиллиги аслида фақатгина конституциявий ҳуқуқ соҳасининг нормалари ва конституциявий ҳуқуқ фани доирасида ўз ечимини топадиган масала эмас. Ривожланган демократик давлатларда суд ҳокимиятининг мустақиллиги масаласи нафақат турли ҳуқуқшунослик фанлари, шунингдек, сиёсатшунослик, иқтисодиёт ва социология ҳамда бошқа шу каби ижтимоий фанларнинг ҳам доимий диққат марказида бўлиб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармонида судьяларга ғайриқонуний тарзда таъсир ўтказишга йўл қўймаслик бўйича таъсирчан чоралар кўриш, суднинг мустақиллиги тамойилини ҳар томонлама тадбиқ этиш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилишнинг устувор йўналиши сифатида белгиланди.

Конституциявий ҳуқуқ фанида суд ҳокимияти мустақиллигини таъминлашда суд ҳокимиятининг ташкилий-ҳуқуқий асосларини ўрнатиш ва такомиллаштириш, бунда энг аввало, суд ҳокимияти тармоғининг бошқа ҳокимият тармоқларидан,

судьяларнинг эса низоларни кўриб чиқиб ҳал қилишда ҳар қандай шахслар, биринчи навбатда, бошқа ҳокимият тармоқларида фаолият олиб боровчи мансабдор шахсларнинг аралашувидан мустақил бўлиб қолишларига эътибор қаратилади.

Баъзи ғарб олимлари “мустақиллик” тушунчаси аслида нисбий тушунча эканини таъкидлайдилар. Уларнинг таъкидлашича, ҳар қандай индивид ёки ташкилот аслида мутлақ мустақил бўла олмайди. Индивид ўзининг моддий фаолиятида мустақил бўлган тақдирда ҳам руҳан бошқа кимсаларга таяниши, бусиз эса ҳаёт кечира олмаслиги ёки фаолиятдан тўхташи мумкинлигини келтирадилар. Аммо бундай назарияни илгари сурган олимлар кўпроқ ҳуқуқнинг фалсафий жиҳатларига таянганларини пайқаш мушкул эмас.

Хусусан, америкалик профессор Жон Фережоннинг фикрича, “Мустақиллик камида икки маънога эгага ўхшайди. Биринчи маънода мустақиллик шуни англатадики, унга кўра шахс агар бошқалардан кўркмай ёки ўзгаларнинг аралашувисиз бирон хатти-ҳаракат қила олса уни мустақил деса бўлади. Бу маънода суд ҳокимиятининг мустақиллиги судьянинг ўз юритувидаги ишни кўрқувсиз ёки ноқонуний жазолар ёхуд мукофотларни кутмай ҳал этишда эркин бўлиши кераклиги ҳақидаги ғоядир”[1]. Олим яна бошқа фикрни келтириб ўтади. Унга кўра “Агар бир инсон ёки ташкилот ўз юритувидаги ишни ўзга шахс ёки ташкилотга таянмасдан ҳал этишга қодир бўлмаса, биз бундай инсонни ёки ташкилотни бир-бирига қарам деб ҳисоблаймиз. Бу маънода федерал суд тизими конгрессга ва президентга юрисдикция ва суд қарорларини ижро этиш масалаларида институционал жиҳатдан тобеъдир”[1]. Шунинг учун, олим суд тизимини мустақил судьялардан иборат қарам тузилма, дея ҳисоблаш тарафдори.

Назаримизда олимнинг юқоридаги фикрига қўшилиб бўлмайди. Бунинг боиси шундаки, “давлат ҳокимияти тармоқлари ўртасида тийиб туриш ва мувозанат сақлаш” принципи “суд ҳокимиятининг мустақиллиги” тушунчасини инкор этмайди. Америка Қўшма Штатларида, жумладан Ўзбекистонда ҳам суд ҳокимиятининг юрисдикция масаласида қонун чиқарувчи ҳокимиятга боғлиқ экани аслида қонун чиқарувчи ҳокимият тармоғининг суд ҳокимияти тармоғини тийиб туришини англатади. Америка Қўшма Штатларининг Олий суди, Ўзбекистонда эса Конституциявий суднинг парламент томонидан қабул қилинган қонунларни конституцияга мос эканини аниқлаш ваколатига эга экани суд ҳокимиятининг қонун чиқарувчи ҳокимиятни тийиб туришини англатади. Бундай тийиб туриш ҳокимият тармоқларини ўзаро бир-бирига қарам қилиб қўймайди, балки ҳокимиятнинг якка субъект ихтиёрида жам бўлишининг олдини олади.

Профессор Ғ.Абдумажидовнинг аниқлашича, “Судьяларнинг мустақиллиги тамойилининг моҳияти суднинг ташқаридан аралашувисиз, қандайдир таъйиқсиз ёки бошқача таъсир кўрсатишсиз, қонун талабларига қатъий риоя қилган ҳолда масъул қарорлар қабул қилиши учун реал имконият берадиган шароитларни таъминлашга интилишдан иборат”[8]. Олим суднинг мустақиллиги иккита элементининг бирлашмасидан иборатлигини кўрсатиб ўтади. Улар:

#### 1. Суд ҳокимиятининг ташкилий мустақиллиги.

Бу суд ҳокимияти тармоғининг қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият тармоқларига бўйсунмаслиги ва унинг мустақиллиги ва ҳолислигини англатади. Бошқа

ҳокимият тармоқлари суд ҳокимиятига тегишли масалалар юзасидан қарор қабул қилолмайди.

#### 2. Судьяларнинг функционал мустақиллиги.

Бу судьяларнинг ишни кўриб ҳал қилишда фақат қонунларга риоя этишларини билдиради.

Профессор М.Рустамбоев ва Е.Никифорова ўз тадқиқотларида олим Ғ.Абдумажидов томонидан илгари сурилган ғояларни қўллаб-қувватлайдилар [3]. Профессор Ҳ.Бобоев “Суд ҳокимиятининг мустақиллиги судларнинг мустақиллигини ҳам англатади”, дея таъкидлайди [10]. Олима Ф.Муҳиддинованинг фикрига кўра “Судларнинг мустақиллиги Конституция билан судларга юклатилган вазифаларни ҳал этишда бошқа ҳокимият тармоқларининг аралашмасликларини талаб этади” [2]. Профессор О.Хусановнинг таъкидлашича, “Суд мустақиллиги судьянинг мустақиллиги ёки унинг аксини ҳам англатади. ...Суд ҳокимиятининг таъсирчанлиги, аввало, судлар ва судьяларнинг мустақиллигига боғлиқ. ...Судьялар мустақил ҳисобланадилар. Улар сиёсий партиялардан ҳолидирлар. Улар бирон органга ёки мансабдор шахсга бўйсунмайдилар. Судьялар фақат қонунга бўйсунадилар. Одил судловни амалга оширишда судларнинг фаолиятига бирон тарзда аралаштиш таъқиқланади” [8]. Яна бир бошқа тажрибали амалиётчи Б.Жамоловнинг тадқиқотида кўра суд ҳокимиятининг мустақиллиги ташқи ва ички томонларга эга. Ташқи томон судларнинг бошқа ҳокимият органлари ва жамоат ташкилотларидан мустақиллигини билдиради, ички томон суд ҳокимияти ва судьяларнинг одил судловни амалга ошириш жараёнидаги мустақиллигини англатади [2].

Бизнингча, суд ҳокимиятининг мустақиллиги *структуравий* ва *индивидуал* хилларда бўлиши мумкин. Структуравий мустақиллик суд ҳокимиятининг бутунлигича бошқа давлат ва нодавлат тузилмалардан мустақиллиги ва суд ҳокимияти доирасидаги суд органларининг ўзаро бир-биридан мустақиллигини англатади.

Фикримизча, **суд ҳокимиятининг структуравий мустақиллиги** қуйидаги белгилар билан характерланади: 1) суд ҳокимиятининг яхлит тарзда қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан мустақиллиги; 2) суд ҳокимиятининг давлат ҳокимияти тармоқларининг бирортасига мансуб бўлмаган, бироқ ҳозирда алоҳида мақомга эга бўлган давлат органларидан мустақиллиги; 3) суд ҳокимиятининг фуқаролик жамиятининг ҳар қандай институтларидан мустақиллиги; 4) суд ҳокимиятининг олий органларининг ўзаро бир-биридан мустақиллиги; 5) қуйи турувчи судларнинг ўзидан юқори турувчи судлардан мустақиллиги.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси 106-моддасига кўра “Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялардан, бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил ҳолда иш юритади”[7]. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида акс этган мазкур норма суд ҳокимиятининг айтин структуравий мустақиллигига мос келади. Бу нормада структуравий мустақилликнинг юқоридаги келтирилган барча белгилари қамраб олинмаган. Улардан суд ҳокимиятининг яхлит тарзда қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан мустақиллиги ва суд ҳокимиятининг фуқаролик жамиятининг ҳар қандай

институтларидан мустақиллиги каби биринчи ва учинчи белгилари кўзга ташланади.

Аммо суд ҳокимиятининг давлат ҳокимияти тармоқларининг бирортасига мансуб бўлмаган, бироқ ҳозирда алоҳида мақомга эга бўлган давлат органларидан мустақиллиги масаласи очиқ қолгандек кўринади. Ҳозирда давлат ҳокимияти тизимида Ўзбекистон Республикасининг Марказий сайлов комиссияси, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси, Прокуратура органлари, Миллий хавфсизлик хизмати органлари каби шундай субъектлар борки, улар давлат ҳокимиятининг бирорта тармоғига мансуб эмас. Ҳозирда ушбу давлат органлари алоҳида мақомга эга бўлган давлат органлари сифатида талқин этиб келинмоқда.

Конституция суд ҳокимиятининг жамоат ташкилотининг бир тури бўлган сиёсий партиялардан мустақил эканини алоҳида таъкидлаб ўтади. Шунингдек, “*бошқа жамоат бирлашмаларидан*” деган сўзлар билан жамоат бирлашмаларининг сиёсий партиялардан ташқари бошқа хиллари назарда тутилади. Бироқ Конституциянинг мазкур нормасида давлат ҳокимиятининг бирор тармоғига мансуб бўлмаган *бошқа давлат ҳокимияти органлари*, яъни алоҳида мақомга эга давлат органларидан мустақиллиги масаласи эътибордан четта қолгандек.

Юқорида келтирилган таҳлилдан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси 106-моддасини давлат ҳокимияти ва бошқарувини ташкил этишнинг ҳозирги замон тенденциясидан келиб чиққан ҳолда қайта қуриб чиқиш суд ҳокимияти мустақиллигини янада кучайтишга хизмат қилган бўлар эди.

Суд ҳокимиятининг структуравий мустақиллигини таъминлашда суд ҳокимияти олий органларининг ўзаро бир-биридан мустақиллиги ва қўйи турувчи судларнинг ўзидан юқори турувчи судлардан мустақиллиги муҳим аҳамиятга эга. Афсуски, илмий манбаларда суд ҳокимияти структуравий мустақиллигининг мана шу жиҳатига камроқ эътибор қаратиб келинмоқда.

Суд ҳокимияти олий органлари – Конституциявий суд, Олий суд, Олий ҳўжалик судининг ўзаро бир-биридан мустақиллиги Конституция ва қонунларнинг умумий мазмунидан келиб чиқади. Улар ўзларига тегишли юрисдикция доирасидаги ишларнигина ҳал этишда ваколатлидирлар.

Қўйи турувчи судларнинг ўзидан юқори турувчи судлардан мустақиллиги масаласи, фикримизча, ҳар бир замон ва маконда судлар фаолиятида энг муҳим ва барқарор ижтимоий муносабат бўлгани сабабли қонун нормаси даражасида мустаҳкаманиши керак. Бироқ бу муносабат қонунда эмас, балки Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Олий ҳўжалик суди Пленумининг 1996 йил 20 декабрдаги 1/60-сонли “Суд ҳокимияти тўғрисида”ги қарори 9-бандининг биринчи хат бошисида ўз ечимини топган. Унда келтирилишича, “...Республиканинг туман, шаҳар, вилоят, ҳарбий, ҳўжалик судлари ва Қорақалпоқистон Республикаси Олий суди юқори судларга фақат процессуал жиҳатдан бўйсундилар”.

Қонун устуворлиги шароитида суд ҳокимиятининг мустақиллигини кучайтириш мақсадида Пленум қарорида келтирилган бундай тушунтиришни ҳуқуқ нормаси шаклида Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонунида акс эттириш мақсадга

мувофиқ. Шундай қилинганда суд ҳокимиятининг нафақат бошқа ҳокимият тармоқларидан мустақил экани, шунингдек, суд ҳокимияти тармоғидаги қўйи ва юқори судларнинг одил судловни амалга оширишда ўзаро бир-биридан мустақиллиги ҳам қонун даражасида ўз аксини топган бўлар эди.

**Суд ҳокимиятининг индивидуал мустақиллиги** судьяларнинг бошқа давлат ва нодавлат тузилмалар ҳамда уларнинг мансабдор шахсларидан, оддий фуқаролар ва, ҳаттоки, бир суд доирасидаги судьялар ёки юқори инстанция судьяларидан мустақиллигини англатади.

Суд ҳокимиятининг индивидуал мустақиллиги қўйидаги белгилар билан характерланади: 1) судьяларнинг бошқа республика ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг мансабдор шахсларидан мустақиллиги; 2) судьяларнинг суд раисларидан мустақиллиги; 3) судьяларнинг юқори турувчи суд судьяларидан мустақиллиги; 4) суд ҳайъатларида судьянинг бошқа судьялардан мустақиллиги; 5) судьяларнинг бошқа ҳар қандай фуқаролардан мустақиллиги.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси 112-моддасига кўра “Судьялар мустақилдирлар, фақат қонунга бўйсундилар. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашигга йўл қўйилмайди ва бундай аралашиш қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади” [7].

Мазкур норма суд ҳокимиятининг айна индивидуал мустақиллиги мазмунига мос келади. “Судьялар мустақилдирлар, фақат қонунга бўйсундилар” жумласи билан шундай маъно англашиладики, одил судловни амалга оширувчи судья юқорида келтирилган суд ҳокимияти индивидуал мустақиллигининг белгиларида келтирилган барча субъектлар – республика ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг мансабдор шахслари, суд раислари, юқори турувчи суд судьялари, суд ҳайъатидаги бошқа судьялар, фуқаролар ва юридик шахслардан мустақилдир ва шунинг учун бундай субъектлар томонидан судьянинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига аралашилари мумкин эмас.

Суд ҳокимиятининг индивидуал мустақиллигини таъминлашда судьяларнинг суд раислари, уларнинг ўринбосарлари ва юқори суд органларининг судьяларидан мустақил бўлиб қолишларига доимий эътиборни қаратиш лозим. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Олий ҳўжалик суди Пленумининг 1996 йил 20 декабрдаги 1/60-сонли “Суд ҳокимияти тўғрисида”ги қарори 9-бандининг иккинчи хатбошисида бу борада шундай дейилади: “Туман, шаҳар, вилоят, ҳарбий, ҳўжалик судларининг судьялари шу судларнинг раислари ва уларнинг ўринбосарларига, Олий суднинг ва Олий ҳўжалик судининг судьялари эса тегишлича Олий суднинг Раиси ва унинг ўринбосарларига, Олий ҳўжалик судининг Раиси ва унинг ўринбосарларига фақат ишлари ташкиллаштириш масалалари бўйича бўйсундилар”.

Суд ҳокимиятининг структуравий ва индивидуал мустақиллиги Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси 106 ва 112-моддаларида алоҳида-алоҳида келтирилган бўлса, Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонунида эса

битта модда, яъни “Суд ҳоқимиятининг мустақиллиги” деб номланган 4-моддада ўз аксини топган.

Суд ҳоқимиятининг структуравий ва индивидуал мустақиллигини бир-бирдан айри ҳолда тасаввур этиб бўлмайди. Улардан бирининг ўз пайтида мақсадга мувофиқ тарзда таъминланмаслиги иккинчисига путур еткази. Пировард натижада одил судловга путур етади. Ҳўш, суд ҳоқимиятининг структуравий ва индивидуал мустақиллигини таъминлаш бир хил усуллар билан амалга ошириладими ёки алоҳида-алоҳида турли хил усуллар билан амалга ошириладими?

Суд ҳоқимияти тармоғининг структуравий мустақиллиги, одатда, давлатнинг асосий қонуни ҳисобланмиш конституцияда алоҳида қайд этиб ўтилади. Бунда суд ҳоқимиятининг бошқа ҳоқимият тармоқлари ва давлат органлари, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил эканига алоҳида эътибор қаратилади. Хорижий мамлакатларнинг конституциявий амалиётида бундай норма одатда конституциянинг қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳоқимият органларига тегишли нормаларида учрамайди. Бундан асосий мақсад суд ҳоқимиятининг мустақиллигига урғу бериш ва уни кучайтириш бўлса ажаб эмас. Шунингдек, суд ҳоқимиятининг структуравий мустақиллиги суд ҳоқимияти ва бошқа давлат ҳоқимияти тармоқлари ўртасида тийиб туриш ва мувозанат сақлаш принципини самарали тарзда ташкил этиш йўли билан таъминланади.

Суд ҳоқимияти тармоғини минимал даражада мустақил деб баҳо бериш учун, у камида ижро этувчи ҳоқимият тармоғидан мустақил бўлиши керак. Бу борада мустақиллик йилларида улкан ишлар амалга оширилди. Хусусан, судьялик лавозимига номзодларни тақдим этиш, судьяларнинг ваколатини тўхтатиш ва муддатидан олдин тугатиш, уларга нисбатан интизомий иш юритувни қўзғатиш вазифалари Адлия вазирлиги ваколатидан чиқарилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 21 октябрдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони [4] суд ҳоқимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлаш суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш соҳасида давлат сиёсатининг асосий устувор йўналишларидан бири эканини белгилаб берди.

Судьялар ваколат муддатининг қанчалик даражада давомий экани уларнинг мустақиллигига шу даражада таъсир кўрсатади. Фармон билан қонунчиликда судья лавозимида бўлишнинг биринчи маротаба беш йиллик, кейин ўн йиллик муддатини ва шундан сўнг муддатсиз даврини белгилаш назарда тутилди. Фармон асосида кейинчалик “Судлар тўғрисида”ги Қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига киритилган сўнгги ўзгартиришга кўра “Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши судьялар ҳамжамиятининг органи бўлиб, у Ўзбекистон Республикасида суд ҳоқимиятининг мустақиллиги конституциявий принципага риоя этилишини таъминлашга кўмаклашади” (111-модда) [1]. “Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги Қонуннинг 7-моддасида Кенгашнинг ваколатлари мустақамлаб қўйилган. Унга кўра, Судьялар олий кенгаши суд ҳоқимияти мустақиллигини

таъминлашга кўмаклашишда қуйидаги ваколатлари муҳим ўрин тутати:

1. Судьялик лавозимларига номзодларни танлов асосида танлаш, энг малакали ва масъулиятли мутахассислар орасидан судьяларни тайинлаш, шунингдек раҳбар судьялик лавозимларига кўрсатиш учун тавсия бериш асосида судьялар корпусини шакллантириш.

2. Судьялар дахлсизлиги бузилишининг ва уларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига аралашишнинг олдини олиш бўйича чора-тадбирлар кўриш.

3. Судьяларни интизомий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги, шунингдек уларни жиноий ва маъмурий жавобгарликка тортиш учун ҳулоса бериш ҳақидаги масалани кўриб чиқиш[2].

Бундай вазифаларнинг Судьялар олий кенгашига берилиши уларнинг аксарият қисми судьялардан иборат бўлган ҳамжамият томонидан кўриб чиқилишига сабаб бўлади. Шунингдек, судьяларнинг индивидуал мустақиллигини таъминлашда муҳим ўрин тутати.

Ҳулоса ўрнида таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимида амалга ошириб келинаётган изчил, тизимли ва кенг кўламдаги ислохотлардан пировард мақсад — бу суд ҳоқимиятининг мустақиллигини амалда таъминлашдир. Ушбу ислохотларнинг суд ҳоқимиятининг структуравий ва судьяларнинг индивидуал мустақиллигини таъминлашга қаратилиши эса муҳим аҳамиятга эга.

#### Адабиётлар рўйхати

1. John Ferejohn. Independent judges, dependent judiciary: explaining judicial independence. Southern California Law Review. Vol. 72:353. 1999. — Б.355.
2. Б.Жамолов. Суд ҳоқимияти. HUUQUQ va BURCH. N 11, 2008. — Б.35.
3. Рустамбоев М.Ҳ., Никифорова Е.Н. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари: Олий ўқув юртлари учун дарслик. — Т.: ZAR QALAM, 2005. — Б.94.
4. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2016 й., 43-сон, 497-модда.
5. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 14-сон, 214-модда.
6. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. — Т.: Ўзбекистон, 2017. — Б.60.
7. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. — Т.: Ўзбекистон, 2017. — Б.64.
8. Ўзбекистонда суд ҳоқимияти: ислохотлар даври / Муаллифлар: А.А.Полвон-зода, Г.А.Абдумажидов ва бошқалар. — Т.: Адолат, 2002. — Б.35.
9. Ф.Муҳиддинова. Суд мустақиллиги — адолат кафолати. HUUQUQ va BURCH. N 3, 2007. — Б.34.
10. Ҳ.Бобоев. Судья мустақилми? //Жамият ва бошқарув.—N 2// 2000. — Б.24.
11. Ҳусанов.О.Т. Конституциявий ҳуқуқ. Дарслик. — Т.: Адолат, 2013. — Б.527.